

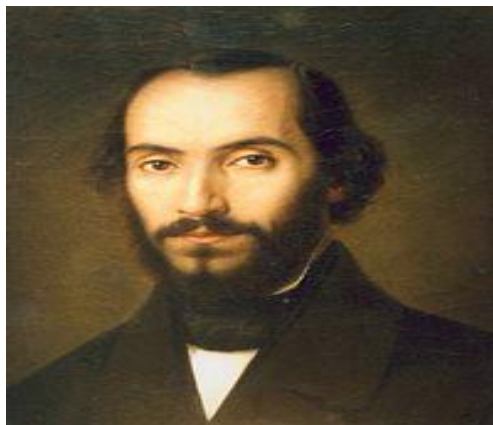
*Istoria locală, punct de plecare în formarea
educației
patriotice la ciclul primar*

Cerc pedagogic

07. 05. 2025

Organizatori: Prof. Pânzaru Florin-Ștefan
Înv. Colceriu Bobotean Paula
Înv. Jurca Iulia Anamaria
Prof. Buzdugan Raluca
Prof. Bota Naomi

„Istoria este cea dintâi carte a unei nații”, a spus Nicolae Bălcescu.

Ea cuprinde cele mai de preț învățături pe care trebuie să le știe și să le prețuiască fiecare om. Din istorie, copilul învață care este obârșia poporului din sânul căruia s-a născut, cum au străbătut oamenii vremurile.

Lecția de istorie, pe lângă conținutul ei științific, are o mare încărcătură emoțională, contribuind atât la stimularea interesului pentru știință, cât și la formarea gândirii logice, a spiritului critic, a capacității de a sintetiza, de a argumenta, a motiva, și a interpreta un anumit lucru. Istoria este știința, dar și disciplina școlară al cărei studiu are un rol integrator, prezintă date esențiale despre trecut, care ne ajută să înțelegem prezentul și să prospectăm viitorul.

În condițiile actuale, societatea românească trece prin frământări și convulsii economice, sociale, politice și spirituale. Dintre toate acestea se evidențiază, parcă, problema moralității, acreditându-se ideea unei crize morale. Acestea nu înseamnă că nu mai este nevoie de educație morală sau de educație patriotică, ba mai mult, se poate spune că acum este mai mare nevoie, ca oricând, de acestea.

S-ar părea că toate lucrurile negative ce au loc acum în societatea noastră se întâmplă din lipsă de educație, lipsă de educație morală și de educație patriotică. Pentru a reîmbunătăți societatea din punct de vedere moral și patriotic trebuie să se pornească în educarea copiilor de la vârsta cea mai fragedă. Vârsta școlară mică este favorabilă pentru formarea noțiunilor de morală, a deprinderilor de comportare civilizată, este perioada când apar și se dezvoltă trăsăturile de voință și caracter, în care se conturează personalitatea omului. Alături de aceste coordonate morale se formează și noțiunea de patrie, țară, dragostea față de familie, de cei dragi, de locul natal, față de strămoșii noștri, eroii țării, sentimentul patriotic. La această vârstă copilul este receptiv, sensibil, ușor impresionat de ceea ce-l înconjoară. Educarea sentimentului patriotic la elevi este o preocupare permanentă a școlii.

Sentimentul patriotic nu este un sentiment înnăscut, ci se dezvoltă în procesul educării elevilor, este rezultatul unei îndelungate și atente munci educative. Pe lângă noțiunile și reprezentările istorice, se formează, la elevi, conștiința și conduita patriotică. Conținuturile curriculare ale obiectului istoria, au ca obiectiv principal cultivarea și dezvoltarea patriotismului.

Modernizarea învățământului vizează toate componentele procesului de învățământ, începând cu conținutul și continuând cu metodele, mijloacele și formele de organizare. În prezent, modernizarea

presupune o reformare, o reorganizare fundamentală a întregului învățământ, deci, și a istoriei, în concordanță cu dezvoltarea societății contemporane. Privită astfel, predarea istoriei trebuie realizată în context european, în sensul studierii istoriei naționale paralel cu fapte, evenimente, locuri care au avut legătură cu țara noastră și cu trecutul ei. Cu toate acestea, studiul istoric pleacă de la ceea ce este palpabil, apropiat elevului și mai ușor de înțeles: **ISTORIA LOCALITĂȚII ȘI A COMUNITĂȚII NATALE**, izvor nesecat de informații, modele de comportament și leagăn al tradițiilor și obiceiurilor strămoșești.

Cadrul prin care elevii iau un prim contact cu trecutul țării lor este lecția de istorie, care nu înseamnă însă, numai o oră de transmitere de cunoștințe, de fapte, de date, ci și o activitate cu o mare încărcătură emoțională la care participă cadrul didactic și elevii. De aici, necesitatea cunoașterii directe a elementelor de istorie locală: locuri, monumente de artă, unelte de muncă, folclorul și meșteșugurile practicate. Aceste elemente de istorie locală sunt demne de luat în considerare pentru că ele acționează cu intensitate asupra elevilor, îi impresionează, le sunt apropiate și adesea date nemijlocite în experiența lor practică, în experiența lor de viață.

Orice localitate își are istoria ei, are o vechime, o întindere în timp și spațiu, are personalitățile ei, are **OAMENI, LOCURI, FAPTE** cu care se poate mândri. Este rolul celui ce predă istoria să le descopere, să încerce să le pună în valoare, să-i facă pe elevi să le conștientizeze însemnătatea, să fie interesați și mândri de comunitatea locală. Numai cunoscând istoria locală ne cunoaștem mai bine, învățăm să fim mai buni, să apreciem valorile neamului, ne dezvoltăm spiritul patriotic.

Istoria locală trebuie raportată permanent la istoria națională, la cea universală, evenimentele trebuie corelate, stabilite conexiuni. Este cea care îl duce pe elev de la apropiat la depărtat, de la abstract la concret. În cadrul opționalului de istorie locală elevii se transformă din receptori în emițători, aduc informații, uneori direct de la sursă, îi face să fie mai activi, mai implicați în procesul de învățământ.

În speță, studierea istoriei locale este benefică pentru a ne cunoaște trecutul, plaiurile natale, acțiunile străbunilor- **OAMENI, LOCURI, FAPTE**.

Istoria locală este o realitate a școlii românești din zilele noastre, este de actualitate, dar este și o necesitate. Este cea de lângă noi, din imediata vecinătate, este cea căreia îi aparținem, este cea care așteaptă să fie descoperită și valorificată.

De la cea mai fragedă vârstă omul se simte atras de tot ce este în preajma lui, de casa sau localitatea în care trăiește. Între el și acest mic univers se naște o legătură tainică, plină de o puternică încărcătură emoțională, care nu este altceva decât embrionul aprinselor simțăminte de mai târziu, ale iubirii față de tradițiile poporului nostru, ale mândriei pentru frumusețea costumului popular românesc, a dansului, obiceiurilor, este embrionul sentimentului patriotic, ce se dezvoltă în fiecare din elevi, pe măsura trecerii timpului. De aceea, prin intermediul acțiunilor desfășurate în vederea cunoașterii istoriei locale se creează moment deosebit de emoționante pentru elevi, care pot fi valorificate temeinic din punct de vedere educativ.

De o mare importanță este ca în predare, elementele de istorie locală să nu fie izolate de faptele și evenimentele istorice care fac obiectul istoriei naționale. Așa cum istoria României nu poate fi înțeleasă dacă o privim izolat, dacă nu o integrăm în istoria universală în general, tot așa și elementele de istorie locală rămân neînțelese dacă nu sunt integrate în istoria națională.

Cunoașterea trecutului țării noastre, a vieții strămoșilor, a luptei lor pentru independență națională și dreptate socială, cunoașterea culturii materiale și spirituale create în trecut și în prezent, devine mai clară, mai profundă și mai temeinică prin folosirea în predarea istoriei naționale a elementelor de istorie locală. În același timp, folosirea acestor elemente la lecțiile de istorie contribuie într-o mare măsură la stimularea interesului și a dragostei lor pentru studiul acestei discipline. Elevii se conving că oamenii din fiecare oraș sau sat și-au adus contribuția la constituirea istoriei. Ca urmare,

mulți dintre ei manifestă preocupări pentru aceasta. Ei încep să-și facă colecții de monede, de timbre sau chiar obiecte vechi. Astfel, elevii se transformă din receptori în emițători, aduc informații, uneori direct de la sursă, ceea ce îi face să fie mai activi, mai implicați în procesul de învățământ.

Prin *elementele istoriei locale* se valorifică obiective specifice, care evocă evenimente social - politice în legătură cu trecutul și cu prezentul localității și împrejurimilor ei, în care se desfășoară activitatea didactică.

Sub aspect informativ elementele de istorie locală ajută elevii la aprofundarea și însușirea temeinică a cunoștințelor, la fundamentarea științifică a lecțiilor, la formarea unei concepții științifice despre lume. Sub aspect formativ elementele de istorie locală stimulează dezvoltarea spiritului de observație, a gândirii, imaginației, contribuie la formarea însușirilor pozitive: dezvoltarea sentimentului patriotic, educarea spiritului de dragoste față de muncă, îi educă în spiritul păcii și prieteniei între popoare, manifestarea unei atitudini pozitive față de învățătură, disciplină, comportare. Prin cunoașterea trecutului și prezentului local sub aspect istoric, formăm la elevi atitudinea de respect față de valorile materiale și spirituale moștenite.

Acordând un înțeles larg noțiunii de elemente de istorie locală, ne aflăm în fața unei varietăți mari de material, care poate fi folosit în procesul de învățământ și anume: relatări ale bătrânilor care au participat direct la momentele istorice importante, literatura istorică, poezii, cântece, proverbe și zicători (care înfățișează nu numai obiceiuri și tradiții, dar și modul de viață al poporului, faptele eroice, lupta pentru dreptate și libertate, bucuriile și durerile), acte de proveniență public sau particular ce cuprind date istorice, unelte, arme, podoabe, monede, medalii, monumentele istorice, dar și tablouri istorice, fotografii, desene, hărți istorice locale. Se impune o valorificare inteligentă a potențialului istoric local de care dispune, din plin, fiecare localitate a țării noastre.

Valoarea elementelor de *istorie locală* sporește cu atât mai mult cu cât elevii participă activ la descoperirea lor. În acest sens se afirmă eficiența instructiv-educativă a unor procedee metodice cum sunt: studierea ținutului natal, din trecut și din prezent, excursiile la locurile istorice, vizitele la muzee istorice, îngrijirea monumentelor istorice, strângerea, selecționarea și clasarea obiectelor, organizarea muzeului istoric școlar, activități artistice care cuprind datini și obiceiuri păstrate din cele mai vechi timpuri până în zilele noastre, activități aniversare ale istoriei locale sau naționale.

Excursiile tematice se pot organiza pornind de la cunoașterea elementelor de istorie locală. De fiecare dată se stabilește itinerariul și tematica excursiei. Pentru studierea aspectelor de cel mai mare interes, se organizează grupe de cercetare, fiecărei grupe revenindu-i o anumită sarcină. Excursiile dezvoltă încrederea în marile posibilități ale omului, formează conștiința răspunderii și demnității umane.

Vizitele parcurg aceleași etape ca și excursiile și se pot desfășura premurgător studierii unei teme, în timpul activității sau în faza evaluării și recapitulării acesteia. Pentru ca vizitele să-și atingă obiectivele, trebuie să se țină seama de:

- să fie bine organizate, să se desfășoare în condiții confortabile de deplasare;
- să fie din timp anunțate pentru ca personalul locului vizitat să nu fie luat prin surprindere și să fie cooperant;
- să se stabilească clar obiectivele vizitelor (de informare și de documentare, de orientare școlară și profesională);
- personalul abordat să fie de înaltă competență profesională;
- să se discute despre învățămintele, impresiile vizitelor;
- să se includă rezultatele cunoașterii în urma vizitelor în experiența proprie a elevilor.

O altă activitate antrenantă pentru elevi este *amenajarea unui mic muzeu istoric*, chiar în sala de clasă. Antrenarea elevilor în procurarea unor izvoare de istorie locală și în *amenajarea*

colțului muzeistic de istorie locală sub îndrumarea învățătorului, contribuie la dezvoltarea interesului acestora pentru cunoașterea istoriei. Aceste materiale sunt folosite în lecții chiar de către cei care le-au strâns , având astfel ocazia să fie evaluate nu numai răspunsurile date, ci și eforturile depuse în colecționarea obiectelor cu valoare istorică . Elevii sunt fondatorii colțului muzeistic și au anumite atribuții: adună, selectează, ordonează , inventariază și păstrează mărturiile de istorie locală. Expoziția poate fi una permanentă sau poate fi organizată pe o anumită perioadă, pe diferite tematici: **Fotografiile bunicii, Amintiri din război, Portul popular, Copilăria de ieri și de azi** etc.În cadrul micului muzeu pot fi expuse unelte vechi, obiecte de uz casnic, monede și bancnote, fotografiile vechi, medalii și decorații, acte vechi, toate adunate de către copii din propria familie sau familii vecine. Se știe că podurile caselor bătrânești reprezintă adevărate surse istorice, datorită obiectelor pe care le “ascund”.

În acest tăvălug al modernismului și dezvoltării accelerate, **tradiționalul** trebuie să-și găsească locul său binemeritat. Tradițiile culturale din zona în care locuim se păstrează de sute de ani. În perioada actuală se impune destul de imperativ conștientizarea faptului că **valorile tradiționale** se pot păstra și conserva doar prin continuitatea practicării acestora și a transmiterii de la o generație la alta. Școala, dascălul, familia, comunitatea locală, mass-media sunt factorii care, în timp, trezesc la elevi dorința de a cunoaște obiceiurile și tradițiile populare românești. Tuturor factorilor educaționali le revin sarcini și în acest domeniu, deoarece, se constată o îndepărtare a tinerilor de la obiceiurile și tradițiile locale , dar și necunoașterea acestora de către ei. Astfel, pentru a nu se pierde și ce a mai rămas din „lumea adevărată” a satului nostru, pentru păstrarea și revigorarea tradițiilor culturale specifice avându-se în vedere valorificarea tradițiilor, preluarea și transmiterea lor.

A devenit o tradiție în școala noastră ca elevii să poarte costumul popular la serbările desfășurate cu ocazia sărbătorilor de: 1 Decembrie sau Nașterea Domnului. Cea mai edificatoare serbare rămâne „Serbarea pomului de Crăciun” precum și împodobirea bradului (cu podoabe executate la ora de educație tehnologică) care simbolizează viața lungă, veșnic tânără, iar podoabele lui simbolizează dorința omului pentru bunăstare și frumusețe.

Îmbrăcați în frumoase costume populare, copiii purtând obiecte specifice tradițiilor interpretează colinde, dar și „Plugușorul”, „Sorcova”, , „Steaua”, „Capra” etc. Prin intermediul acestor texte ei transmit urările în legătură cu străvechile îndeletniciri ale poporului: aratul , semănatul, păstoritul.

Dansurile populare :”Hora”, ”Alunelul”, “ Ciobănașul”, nelipsite de la serbări, au contribuit întotdeauna la dezvoltarea dragostei pentru arta poporului nostru, la dezvoltarea simțului ritmic. Strigăturile scandate în timpul acestora i-au mobilizat pe copii la joc, acesta devenind mai plăcut și mai atractiv.

Se poate spune cu certitudine că tradițiile și obiceiurile locale completează formarea elevilor în spiritul păstrării ființei naționale, le educă gustul estetic și artistic, le dezvoltă capacități intelectuale și vocal- interpretative, pregătindu-i pentru a deveni buni cetățeni.

O altă tradiție a școlii este ca în fiecare an, la Înălțarea Domnului, să aducem un prinos de recunoștință eroilor neamului, care s-au jertfit pentru apărarea pământului strămoșesc. De altfel, după primul război mondial, s-a hotărât ca în această zi importantă a creștinismului să se sărbătorească și Ziua Eroilor, România devenind primul stat din lume care a decretat această zi ca sărbătoare națională. În această zi elevii, îmbrăcați în costume populare, depun flori la monumentul istoric din comună, recită poezii patriotice și interpretează cântece patriotice. Prin această activitate cinstim memoria atât a eroilor locali, ale căror nume sunt scrise pe monument, dar și a eroilor naționali, care au luptat cu vitejie pentru țara noastră.

Astfel, includerea elementelor de istorie locală în procesul instructiv educativ contribuie la cunoașterea, păstrarea și valorificarea patrimoniului cultural, la manifestarea dragostei și respectului față de creatorii valorilor materiale și spirituale din zonă, contribuie la dezvoltarea sentimentului patriotic pe care, din păcate, în zilele noastre, puțini sunt cei care îl mai prețuiesc.

Comuna Vețel este considerată una din cele mai dezvoltate comune din județul Hunedoara.

Sistemul rural al comunei are două caracteristici habitaționale diferite:

- unul specific așezărilor de pe Valea Mureșului, în care se includ satele: **Mintia, Vețel, Leșnic și marginal satele Herepeia, Bretelin și Căoi;**
- altul specific ținutului pădurenilor din Munții Poiana Ruscă, de care aparțin satele: **Muncelu Mic, Muncelu Mare, Boia Bîrzii și Runcu Mic.**

Drăgan Muntean, născut la 12 aprilie 1955 în localitatea Poienița Tomii, a urmat Liceul Pedagogic din Deva, apoi Facultatea de Drept din cadrul Academiei de Poliție Alexandru Ioan Cuza din București.

A fost învățător la Școala Primară din Bretelin și la cea din Muncelu Mic.

Ulterior, a devenit profesor instructor al ansamblului coral și de dansuri populare al Școlii Generale din Vețel. Drăgan Muntean a fost un mare interpret de folclor, un talent muzical desăvârșit.

Drăgan Muntean

Monumentul Eroilor

Școala Primară Vețel
(clădire veche)

Căminul Cultural Vețel

Primăria Comunei Vețel

Școala Primară Vețel

Biserica din Boia Bîrzii

Biserica din Leșnic

Biserica din Veșel

Biserica din Mintia

Așezarea romană de la Micia chiar dacă avea un statut rural, rivaliza cu un adevărat oraș cu un înalt grad de urbanizare.

Situl Micia

Numai cunoscând trecutul oamenii pot înțelege prezentul și pot anticipa viitorul!